

Chemická recyklace? Arnika varuje před slepou uličkou v řešení plastové krize

9.1.2025 - | Arnika

Chemická recyklace zahrnuje procesy jako pyrolýza, zplyňování nebo depolymerizace, které využívají teplo, tlak, katalyzátory nebo rozpouštědla k rozkladu plastů na suroviny pro výrobu nových materiálů.

Tyto technologie jsou často označovány jako tzv. „pokročilá recyklace“. Plasty, které mají zařízení na chemickou recyklaci zpracovávat, však obsahují toxická aditiva. O nich se ale v dokumentech o záměrech v podstatě nepíše. Stejně často chybí informace o toxických látkách obsažených ve výstupech zařízení označovaných jako „chemická recyklace“. Tento problém se ale netýká pouze plastů – například plánované zplyňovací zařízení v Horním Benešově má zpracovávat komunální odpad, který je složen z ještě více různorodých materiálů než plasty, což dále zvyšuje rizika vzniku toxických látek.

Chemická recyklace odporuje cirkulární ekonomice

Výstupy z chemické recyklace často slouží jako palivo, což znamená, že nedochází k zachování „recyklovaných“ surovin v oběhu, ale k jejich zničení. Tato zařízení proto nelze považovat za součást cirkulární ekonomiky. Výstupní materiály mohou navíc vyžadovat další čištění kvůli vysoké koncentraci nečistot. Jako palivo přispívají emisemi oxidu uhlíku ke změně klimatu a obsaženými nečistotami k chemickému znečištění planety.

„Chemická recyklace se často prezentuje jako zázračné řešení plastové krize, ale ve skutečnosti je to slepá ulička,“ uvádí Nikola Jelínek, odbornice na toxické látky v životním prostředí z Arniky. „Místo toho, aby investoři poskytli informace o toxických látkách, díky kterým by mohly být posouzeny vlivy těchto zařízení na životní prostředí, jsou projekty často buď ukončeny nebo neprojdou kompletním procesem hodnocení vlivů na životní prostředí, tzv. velkou EIA.“

Mechanická recyklace je udržitelnější alternativa

Naprostým omylem je označovat chemickou recyklaci plastů za vyšší stupeň standardní, mechanické recyklace. Technologie zahrnované pod pojem „chemická recyklace“ v současné době pouze konkuruje mechanické recyklaci v souboji o kvalitní vstupní materiály. Je však méně šetrná k životnímu prostředí a vyžaduje více energie. Mechanická recyklace je proto efektivnější a přispívá k zachování cenných surovin v oběhu. Podle Arniky je důležité omezit výrobu a používání plastů a preferovat ty, které jsou dobře mechanicky recyklovatelné a bez obsahu toxických látek.

„Chemická recyklace nepřispívá k řešení plastové krize, naopak spíše omlouvá nadprodukcí a nadužívání plastů. Především se ale pod tímto termínem schovávají technologie, které k žádné recyklaci nevedou, dá se říci, že to je převlečené spalování odpadů,“ upozorňuje odborník na toxické látky a odpady z Arniky Jindřich Petrlík. „Vznikající Úmluva o plastech by měla být klíčem k omezení produkce a efektivnímu nakládání s plasty. Už nyní však víme, že do roku 2050 budeme čelit většímu problému s emisemi oxidu uhličitého ze spalování plastů než ze spalování fosilních paliv. Měli bychom proto nad plasty přemýšlet komplexně.“

Výzva k důslednému posuzování vlivů na životní prostředí

Chemická recyklace může čelit i ekonomickým problémům. Mnoho zařízení bylo uzavřeno kvůli

finanční neudržitelnosti, například kvůli vysokým nákladům na odstranění škodlivin z výstupů, jako jsou ftaláty.

Arnika také zdůrazňuje nutnost důsledného a transparentního provádění procesů EIA. Bez účasti občanů a odborníků hrozí, že projekty chemické recyklace budou realizovány bez adekvátních opatření na ochranu zdraví a životního prostředí, protože provozovatelé obvykle neposkytují informace o toxických látkách ve vstupech či ve výstupech ze zařízení. Pro odpovídající příklad není zapotřebí chodit daleko, u Litvínova stojí pilotní jednotka firmy ERVOeco, která žádným procesem hodnocení vlivů na životní prostředí neprošla.

(Pro více informací kontaktujte tiskového mluvčího Arniky Luboše Pavloviče, Tato e-mailová adresa je chráněna před spamboty. Pro její zobrazení musíte mít povolen Javascript. , +420 606 727 942)

Projekt byl podpořen Ministerstvem životního prostředí. Projekt nemusí vyjadřovat stanoviska MŽP.

<https://arnika.org/o-nas/tiskove-zpravy/chemicka-recyklace-arnika-varuje-pred-slepou-ulickou-v-reseni-plastove-krize>